

Розділи, позначені символом , доступні в електронній версії підручника за адресою www.empendium.com/ua

1. СИМПТОМИ

1. Артеріальний пульс, неправильний	41
2. Асцит	41
3. Атаксія	42
4. Біль голови	43
5. Біль у вусі	49
6. Біль у грудній клітці	52
7. Біль у животі	53
8. Галітоз	58
9. Гарячка невідомого походження	59
10. Гематурія	63
11. Гикавка	65
12. Гінекомастія	66
13. Диспепсія	67
14. Дисфагія і одиофагія	68
15. Дихальні шуми, патологічні	69
16. Дихання, порушення	71
17. Діарея (пронос)	72
18. Жовтяниця	78
19. Задишка	78
20. Закреп	84
21. Запаморочення	89
22. Захриплість	90
23. Кашель	91
24. Кровохаркання	93
25. Лімфатичні вузли, лімфаденопатія	95
26. Менінгеальні симптоми	95
27. Набряки	96
28. Надмірна спрага	98
29. Нудота і блювання	98
30. Оволосіння, надмірне патологічне	101
31. Пальці рук, деформовані	103
31.1. Пальці рук при ревматичних захворюваннях	103
31.2. Пальці у формі «барабанних паличок»	104
32. Парези та паралічі	105
33. Печінка, збільшення (гепатомегалія)	106
34. Порушення чутливості	107
35. Посилене серцебиття	107
36. Свербіж	110
37. Свідомість, порушення	112
38. Збільшення селезінки (спленомегалія)	113
39. Серце, аускультация	114
39.1. Тони серця	114
39.1.1. І тон	114

39.1.2.	II тон	114
39.1.3.	III тон (протодіастолічний)	115
39.1.4.	IV тон (передсердний)	115
39.1.5.	Перикард-тон	115
39.1.6.	Тон відкриття (кляцання) мітрального клапана.	115
39.1.7.	Систолічне кляцання	115
39.2.	Серцеві шуми.	117
39.2.1.	Шуми на початку систоли (протосистолічні)	117
39.2.2.	Шуми в середині систоли (мезосистолічні, систолічні шуми вигнання)	117
39.2.3.	Шуми, що виникають під кінець систоли (телесистолічні)	117
39.2.4.	Шуми голосистолічні (пансистолічні)	118
39.2.5.	Шуми початку діастолі (протодіастолічні)	118
39.2.6.	Шуми середини діастолі (мезодіастолічні)	118
39.2.7.	Шуми, що передують систолі (пресистолічні)	118
39.3.	Систоло-діастолічні (безперервні) шуми	118
39.4.	Шум тертя перикарда	119
40.	Сечовиділення, порушення.	119
41.	Судоми	120
42.	Ціаноз	121
43.	Яремні вени, розширення	122

2. Хвороби системи кровообігу

1.	Раптова зупинка кровообігу	123
2.	Шок	134
2.1.	Гіповолемічний шок.	140
2.1.1.	Геморагічний шок	140
2.2.	Кардіогенний шок	142
2.3.	Обструктивний шок.	143
3.	Профілактика серцево-судинних захворювань	144
4.	Дисліпідемії	146
4.1.	Гіперхолестеринемія.	147
4.2.	Атерогенна дисліпідемія	152
4.3.	Гіпертригліцеридемія	153
4.3.1.	Легка та помірна гіпертригліцеридемія	153
4.3.2.	Виражена гіпертригліцеридемія	153
4.4.	Підвищення рівня ліпопротеїну (а).	154
5.	Ішемічна хвороба серця	155
5.1.	Хронічні коронарні синдроми	157
5.1.1.	Типовий хронічний коронарний синдром.	157
5.1.2.	Мікросудинна стенокардія	166
5.1.3.	Стенокардія, асоційована з міокардіальними м'язовими містками.	167
5.1.4.	Вазоспастична стенокардія (варіантна, Принцметала)	167
5.2.	Гострі коронарні синдроми.	168
6.	Порушення серцевого ритму	195

6.1. Надшлуночкові екстрасистоли	199
6.2. Атріовентрикулярна вузлова реципрокна тахікардія (вузлова реципрокна тахікардія, AVBPT [AVNRT])	199
6.3. Синдроми преекзитації (передчасного збудження)	204
6.4. Передсердна тахікардія (ПТ) — монофокальна і мультифокальна	213
6.5. Синусові тахіаритмії	214
6.6. Тріпотіння передсердь (ТП)	215
6.7. Фібриляція передсердь (ФП)	218
6.8. Ідіопатична шлуночкова екстрасистолія і шлуночкова тахікардія	226
6.9. Шлуночкові порушення ритму при ішемічній хворобі серця	227
6.10. Шлуночкова тахікардія при кардіоміопатії	229
6.11. Вроджений синдром подовженого інтервалу QT (LQTS)	230
6.12. Синдром Бругада	231
6.13. Катехоламінергічна поліморфна шлуночкова тахікардія (КПШТ)	232
6.14. Синдром ранньої реполяризації	233
6.15. Ідіопатична фібриляція шлуночків (ІФШ)	233
6.16. Раптова серцева смерть	234
7. Порушення автоматизму і провідності	234
7.1. Дисфункція синусового вузла	236
7.2. Атріовентрикулярні блокади	237
7.3. Внутрішньошлуночкові блокади	239
8. Аортальні вади	241
8.1. Аортальний стеноз (стеноз устя аорти)	241
8.2. Недостатність аортального клапана (НАК)	246
8.3. Комбінована аортальна вада	249
9. Мітральні вади	250
9.1. Мітральний стеноз (звуження лівого атріовентрикулярного отвору)	250
9.2. Недостатність мітрального клапана	253
9.3. Комбінована вада мітрального клапана	257
9.4. Синдром пролапсу мітрального клапана	257
10. Вади тристулкового клапана	258
10.1. Стеноз тристулкового клапана (СТК)	258
10.2. Недостатність тристулкового клапана	259
11. Комбіновані вади серця	260
12. Вроджені вади серця у дорослих	261
12.1. Дефект міжпередсердної перегородки (ДМПП)	261
12.2. Відкрите овальне вікно (ВОВ)	263
12.3. Дефект міжшлуночкової перегородки (ДМШП)	264
12.4. Відкрита артеріальна протока (ВАП)	265
12.5. Синдром Ейзенменгера	266
12.6. Стеноз вихідного тракту правого шлуночка	267
12.7. Стеноз вихідного тракту лівого шлуночка	267
12.8. Коарктація аорти	268
12.9. Аномалія Ебштейна	269
13. Інфекційний ендокардит (ІЕ)	269
14. Ревматична гарячка	280
15. Міокардит	282
16. Кардіоміопатії	285
16.1. Гіпертрофічна кардіоміопатія (ГКМП)	285

16.2. Дилатаційна кардіоміопатія (ДКМП)	288
16.3. Недилатаційна кардіоміопатія лівого шлуночка (НДКЛШ)	289
16.4. Аритмогенна кардіоміопатія правого шлуночка (АКПШ).	290
16.5. Рестриктивна кардіоміопатія (РКМП)	291
16.6. Кардіоміопатії відомої етіології (вторинні кардіоміопатії)	292
16.7. Інші аномалії міокарда	293
17. Перикардит	293
18. Тампонада серця	299
19. Серцева недостатність (СН)	300
19.1. Хронічна серцева недостатність (ХСН)	300
19.2. Гостра серцева недостатність (ГСН)	317
20. Артеріальна гіпертензія (АГ)	323
20.1. Первинна артеріальна гіпертензія	325
20.2. Вазоренальна (реноваскулярна) гіпертензія	346
20.2.1. Атеросклероз ниркової артерії.	346
20.2.2. Фібром'язова дисплазія	347
20.3. Артеріальна гіпертензія у вагітних жінок.	349
20.3.1. Прееклампсія.	350
20.3.2. Еклампсія	351
21. Легенева гіпертензія.	352
22. Аневризма аорти	359
23. Гострі аортальні синдроми	361
23.1. Розшарування аорти	361
23.2. Інтрамуральна гематома	363
23.3. Пенетруюча виразка аорти	365
23.4. Псевдоаневризма аорти	366
23.5. Обмежений розрив аорти.	366
24. Хвороба Такаюсу	366
25. Гігантоклітинний артеріїт.	368
26. Облітеруючий тромбангіїт (хвороба Бюргера)	370
27. Ішемія нижніх кінцівок	371
27.1. Хронічна ішемія нижніх кінцівок	371
27.2. Гостра ішемія нижніх кінцівок	376
28. Стеноз сонних і хребтових артерій	378
29. Інсульт	381
30. Тромбофлебіт поверхневих вен	389
31. Хронічна венозна недостатність	391
32. Синдром верхньої порожнистої вени.	393
33. Венозна тромбоемболія (ВТЕ)	394
33.1. Тромбоз глибоких вен (ТГВ)	394
33.2. Тромбоемболія легеневої артерії (ТЕЛА)	405
33.3. Первинна профілактика ВТЕ	414
34. Загальні принципи антикоагулянтної терапії.	420
34.1. Гепарини	420
34.2. Інгібітори фактора Ха (фондапаринукс, ривароксабан, апіксабан, едоксабан)	424
34.3. Прямі інгібітори тромбіну	426
34.4. Антагоністи вітаміну К (АВК)	427
34.5. Антитромботична терапія і регіонарна анестезія	435

35. Порушення мікроциркуляції	435
35.1. Феномен Рейно	435
35.2. Еритромелалгія	436
35.3. Сітчасте ліведо	437
36. Лімфангіт	437
37. Лімфатичний набряк	437

3. Хвороби дихальної системи

1. Дихальна недостатність	439
1.1. Гостра дихальна недостатність	440
1.2. Хронічна дихальна недостатність	443
2. Запалення навколоносових пазух (синусит)	445
3. Гострий фарингіт і тонзиліт (ангіна)	449
4. Дифтерія	453
5. Хвороби гортані	455
5.1. Запалення гортані (ларингіт)	455
5.2. Порушення фонації	456
5.3. Рак гортані	457
6. Гострий бронхіт	457
7. Кашлюк (коклюш)	458
8. Хронічне обструктивне захворювання легень (ХОЗЛ)	460
9. Бронхіальна астма	474
10. Бронхоектази (БЕ)	491
11. Муковісцидоз	495
12. Облітеруючий бронхіоліт	500
13. Пневмонії, викликані мікроорганізмами	500
13.1. Негоспітальна пневмонія	500
13.2. Госпітальна (нозокоміальна) пневмонія	510
13.3. Пневмонії, викликані типовими бактеріями	512
13.3.1. Пневмококова пневмонія	512
13.3.2. Пневмонія, спричинена <i>Haemophilus influenzae</i>	515
13.3.3. Пневмонія, спричинена <i>Moraxella catarrhalis</i>	515
13.3.4. Стафілококова пневмонія	516
13.3.5. Пневмонія, викликана анаеробними бактеріями	516
13.3.6. Пневмонія, викликана <i>Klebsiella pneumoniae</i>	517
13.3.7. Пневмонія, викликана <i>Acinetobacter baumannii</i>	518
13.3.8. Пневмонія, викликана <i>Pseudomonas aeruginosa</i>	518
13.4. Пневмонії, викликані атипovими бактеріями	518
13.4.1. Пневмонія, викликана <i>Mycoplasma pneumoniae</i>	518
13.4.2. Пневмонія, викликана <i>Chlamydia pneumoniae</i>	519
13.4.3. Пневмонія, викликана <i>Legionella pneumophila</i>	519
13.5. Пневмонія, спричинена коронавірусами	520
13.6. Грипозна пневмонія	520
13.7. Пневмонія, викликана <i>Pneumocystis jiroveci</i> (пневмоцистоз)	520
13.8. Пневмонія, викликана <i>Aspergillus</i> (інвазивний аспергіллез та підгострий інвазивний аспергіллез легень)	521
13.9. Пневмонія, викликана <i>Candida</i>	521

14.	Інтерстиціальні хвороби легень	522
14.1.	Ідіопатична інтерстиціальна пневмонія	522
14.1.1.	Ідіопатичний легеневий фіброз (ідіопатичний фіброзуючий альвеоліт)	522
14.1.2.	Інші форми ідіопатичної інтерстиціальної пневмонії	523
14.2.	Саркоїдоз	524
14.3.	Гіперсенситивний пневмоніт	527
14.4.	Дифузна альвеолярна кровотеча (<i>diffuse alveolar haemorrhage</i> — ДАН)	529
14.5.	Легеневі еозинофілії	530
14.5.1.	Еозинофілія при паразитарних інвазіях	530
14.5.2.	Алергічний бронхолегеневий аспергільоз	530
14.5.3.	Хронічна еозинофільна пневмонія	531
14.5.4.	Гостра еозинофільна пневмонія	531
14.5.5.	Еозинофільний бронхіт	531
14.6.	Легенева форма гістіоцитозу з клітин Лангерганса	532
14.7.	Лімфангіолейоміоматоз (LAM)	532
14.8.	Легеневий альвеолярний протеїноз	533
14.9.	Гостре пошкодження легень, асоційоване з вживанням електронних сигарет	533
15.	Туберкульоз і мікобактеріози	534
15.1.	Туберкульоз (ТБ)	534
15.2.	Мікобактеріози	544
16.	Новоутворення легень і плеври	545
16.1.	Рак легені	545
16.2.	Метастази пухлин у легені	552
16.3.	Мезотеліома плеври	553
17.	Професійні захворювання органів дихання	553
17.1.	Пневмоконіози	553
17.1.1.	Пневмоконіози — загальна інформація	553
17.1.2.	Силікоз	554
17.1.3.	Пневмоконіоз у шахтарів вугільних шахт	555
17.1.4.	Азбестоз	555
17.2.	Бериліоз	556
17.3.	Астма, асоційована з професією	556
18.	Порушення дихання під час сну	559
18.1.	Порушення дихання під час сну — загальні інформації	559
18.2.	Синдром обструктивного апное сну	559
18.3.	Центральне апное сну	561
19.	Хвороби плеври	562
19.1.	Плевральний випіт (рідина у плевральній порожнині) — загальна інформація	562
19.2.	Транссудат у плевральній порожнині	563
19.3.	Ексудат у плевральній порожнині	563
19.3.1.	Пухлинний ексудат у плевральній порожнині	563
19.3.2.	Ексудат при пневмонії бактеріальної етіології	565
19.4.	Гемоторакс	568
19.5.	Хілоторакс (лімфорей)	568
19.6.	Фіброз плеври	568

19.7. Пневмоторакс	569
20. Хвороби середостіння	572
20.1. Пухлини і кісти середостіння	572
20.2. Емфізема середостіння	572
20.3. Підшкірна емфізема	573
20.4. Гострий медіастиніт	573
21. Маніфестація захворювань сполучної тканини у дихальній системі	573
22. Нікотинова залежність	575

4. Хвороби шлунково-кишкового тракту

1. Порушення моторики стравоходу	582
1.1. Ахалазія	582
1.2. Дифузний спазм стравоходу	584
1.3. Сегментарний езофагоспазм	584
2. Гастроезофагеальна рефлюксна хвороба	584
3. Еозинофільний езофагіт	590
4. Рак стравоходу	593
5. Дивертикули стравоходу	594
6. Гастрити і гастропатії	595
6.1. Гостра геморагічна гастропатія (ерозивна)	595
6.2. <i>H. pylori</i> -асоційований гастрит	596
6.3. Метапластичний атрофічний гастрит	596
6.4. Біліарний рефлюкс-гастрит	597
7. Виразкова хвороба шлунка та дванадцятипалої кишки	597
8. Синдром Золлінгера-Еллісона	602
9. Рак шлунка	603
10. Судинні ураження шлунка	605
10.1. GAVE-синдром	605
10.2. Дефект Делафуа	606
11. Гастропарез	606
12. Целіакія	608
13. Кишкова недостатність та синдром короткої кишки	613
14. Синдром надмірного бактеріального росту тонкого кишечника	615
15. Екзудативна ентеропатія	616
16. Синдром подразненого кишечника	618
17. Дивертикули товстого кишечника	621
18. Виразковий коліт	623
19. Хвороба Крона	630
20. Ішемія кишечника	635
20.1. Гостра ішемія кишечника	635
20.2. Хронічна ішемія кишечника	636
20.3. Ішемічний коліт	637
21. Мікроскопічний коліт	638
22. Гострий апендицит	639
23. Поліпи товстого кишківника і генетичні синдроми, пов'язані з колоректальним раком	640
23.1. Аденоматозні поліпи	640

23.2.	Зубчасті поліпи	641
23.3.	Гамартомні поліпи	642
23.4.	Запальні поліпи	643
23.5.	Генетичні синдроми, пов'язані з колоректальним раком	643
23.5.1.	Синдром Лінча	643
23.5.2.	Сімейний аденоматозний поліпоз	643
23.5.3.	Поліпоз, пов'язаний з геном MUTYH	644
23.5.4.	Синдром ювенільного поліпозу	644
23.5.5.	Синдром Пейтца-Єгерса	644
24.	Колоректальний рак	645
25.	Синдром солітарної виразки прямої кишки	648
26.	Захворювання відхідника	648
26.1.	Анальний абсцес	649
26.2.	Анальна фістула	650
26.3.	Геморойдальна хвороба	650
26.4.	Анальна тріщина	652
26.5.	Рак відхідника	652
27.	Інфекційні та паразитарні хвороби шлунково-кишкового тракту	653
27.1.	Гостра інфекційна діарея	653
27.1.1.	Діарея мандрівників	659
27.1.2.	Антибіотик-асоційована діарея	660
27.1.3.	Харчове отруєння	661
27.2.	Інфікування <i>Clostridioides difficile</i> та псевдомембранозний коліт	662
27.3.	Шлунково-кишкові інфекції в осіб з імунодефіцитом	667
27.4.	Паразитарні захворювання шлунково-кишкового тракту	670
28.	Кишкова непрохідність	673
28.1.	Паралітична кишкова непрохідність	673
28.2.	Механічна кишкова непрохідність	675
29.	Кровотеча з ШКТ	677
30.	Стороннє тіло в ШКТ	685
31.	Харчова гіперчутливість	686

5. Хвороби підшлункової залози

1.	Гострий панкреатит	690
2.	Хронічний панкреатит	698
2.1.	Аутоімунний панкреатит	703
3.	Кісти підшлункової залози	704
4.	Рак підшлункової залози	709

6. Хвороби жовчного міхура і жовчовивідних шляхів

1.	Дисфункція жовчного міхура і сфінктера Одді	712
2.	Жовчнокам'яна хвороба (ЖКХ, холелітіаз)	713
2.1.	Холецистолітіаз	713
2.2.	Холедохолітіаз	715
3.	Гострий холецистит	717
4.	Гострий холангіт	718

5. Первинний склерозуючий холангіт	720
6. Рак жовчного міхура	722
7. Рак жовчних шляхів	723
8. Рак фатерова сосочка	724

7. Хвороби печінки

1. Гострий вірусний гепатит	725
1.1. Гострий вірусний гепатит А	725
1.2. Гострий вірусний гепатит В і D	727
1.2.1. Гострий вірусний гепатит В	727
1.2.2. Гострий вірусний гепатит D	731
1.3. Гострий вірусний гепатит С	732
1.4. Гострий гепатит типу Е	734
2. Хронічний вірусний гепатит В	736
3. Хронічний вірусний гепатит С	741
4. Медикаментозне пошкодження печінки	745
5. Аутоімунний гепатит	747
6. Первинний біліарний холангіт	750
7. Гостра переміжна порфірія	752
8. Хвороба Вільсона-Коновалова	755
9. Спадковий гемохроматоз та інші стани перевантаження залізом	757
9.1. Спадковий гемохроматоз	757
9.2. Вторинне перевантаження залізом	760
10. Алкогольна хвороба печінки	760
11. Стеатозна (жирова) хвороба печінки	762
11.1. Стеатозна хвороба печінки — загальні відомості	762
11.2. Метаболічно асоційована жирова хвороба печінки	762
11.3. Алкогольний стеатоз печінки	767
12. Цироз печінки	768
13. Гостра печінкова недостатність	778
14. Тромбоз портальної вени	781
15. Синдром Бадда-Кіарі	782
16. Ідіопатична нецирозна портальна гіпертензія	783
17. Пухлини печінки	785
17.1. Гемангіома печінки	785
17.2. Вогнищева вузлова гіперплазія печінки	787
17.3. Гепатоцелюлярна аденома	787
17.4. Гепатоцелюлярна карцинома (ГЦК)	788
17.5. Вторинні (метастатичні) пухлини	789
17.6. Кісти печінки	790
17.6.1. Прості кісти печінки	790
17.6.2. Кісти внутрішньопечінкових жовчних проток	790
17.6.3. Посттравматичні кісти печінки	791
17.6.4. Паразитарні кісти печінки	791
17.6.5. Полікістозна хвороба печінки	791

8. Хвороби гіпоталамуса та гіпофіза

1. Нецукровий діабет (НД)	792
2. Синдром порушення секреції антидіуретичного гормону (СПАДГ, SIADH)	794
3. Гіпопітуїтаризм	795
4. Пухлини гіпофіза	799
4.1. Пухлини гіпофіза — загальна інформація	799
4.2. Пролактинома	800
4.3. Пухлина, що секретує соматотропний гормон (акромегалія)	804
4.4. Хвороба Іценка-Кушинга	807

9. Хвороби щитоподібної залози

1. Гіпотиреоз	809
2. Гіпертиреоз	815
2.1. Дифузний токсичний зоб (хвороба Грейвса-Базедова)	828
2.2. Вузловий токсичний зоб	836
2.3. Одиначний автономний вузол	837
2.4. Гіпертиреоз, індукований йодовмісною контрастною речовиною (ЙКР)	840
3. Тиреоїдити	841
3.1. Хронічні тиреоїдити	842
3.1.1. Хронічний аутоімунний тиреоїдит (тиреоїдит Хашимото) та змішане аутоімунне захворювання щитоподібної залози	842
3.1.2. Безболісний (тихий) тиреоїдит і післяпологовий тиреоїдит	845
3.1.3. Тиреоїдит Ріделя	845
3.1.4. Хронічний медикаментозний тиреоїдит	845
3.2. Підгострий тиреоїдит (тиреоїдит де Кервена)	846
3.3. Гострі тиреоїдити	848
3.3.1. Гострий бактеріальний (гнійний) тиреоїдит	848
3.3.2. Гострий небактеріальний тиреоїдит	849
4. Нетоксичний вузловий зоб	849
5. Рак щитоподібної залози	862

10. Хвороби прищитовидних залоз

1. Гіпопаратиреоз	872
1.1. Первинний гіпопаратиреоз	872
1.2. Вторинний гіпопаратиреоз	874
1.3. Псевдогіпопаратиреоз	874
2. Гіперпаратиреоз	875
2.1. Первинний гіперпаратиреоз	875
2.2. Вторинний гіперпаратиреоз	879
2.3. Третинний гіперпаратиреоз	880

11. Хвороби надниркових залоз

1. Недостатність кори надниркових залоз (гіпокортицизм)	882
1.1. Хронічна недостатність кори надниркових залоз.	882
1.1.1. Первинна недостатність кори надниркових залоз (хвороба Аддісона)	882
1.1.2. Вторинна недостатність кори надниркових залоз (вторинний гіпокортицизм).	886
1.2. Гостра надниркова недостатність (адреналовий криз)	887
2. Синдром Іценка-Кушинга	888
3. Первинний гіперальдостеронізм	895
4. Гіпоальдостеронізм	901
5. Випадково виявлена пухлина надниркової залози (інциденталом) . .	902
6. Рак надниркової залози.	906
7. Катехоламін-секретуючі пухлини.	908

12. Нейроендокринні пухлини та поліендокринні синдроми

1. Нейроендокринні пухлини	911
1.1. Високодиференційовані нейроендокринні пухлини	911
1.1.1. Інсулінома.	911
1.1.2. Інші нейроендокринні пухлини, які здебільшого походять з підшлункової залози.	913
1.1.3. Нейроендокринні пухлини, що розвиваються в ШКТ	915
1.2. Низькодиференційовані нейроендокринні пухлини — нейроендокринні карциноми	917
2. Поліендокринні синдроми.	917
2.1. Аутоімунні поліендокринопатії.	917
2.1.1. Аутоімунний полігландулярний синдром 1 типу (АПС-1) . .	917
2.1.2. Аутоімунний полігландулярний синдром 2 типу (АПС-2) . .	918
2.1.3. Аутоімунний полігландулярний синдром 3 типу (АПС-3) . .	918
2.1.4. Поліендокринопатії, пов'язані з імунотерапією новоутворень	918
2.2. Синдром множинних ендокринних неоплазій.	919
2.2.1. Синдром множинних ендокринних неоплазій 1-го типу (МЕН-1)	919
2.2.2. Синдром множинних неоплазій 2-го типу (МЕН-2)	920

13. порушення вуглеводного обміну

1. Цукровий діабет	922
2. Цукровий діабет у вагітних жінок	959
2.1. Прегестаційний діабет	959
2.2. Цукровий діабет, який діагностовано під час вагітності	960
3. Невідкладні стани та гострі ускладнення цукрового діабету	962
3.1. Кетоацидоз і кетоацидотична кома.	962
3.2. Гіперосмолярна некетоацидотична кома	965
3.3. Лактацидоз і лактацидотична кома.	967

3.4. Постмедикаментозна гіпоглікемія	968
4. Хронічні ускладнення цукрового діабету	970
4.1. Діабетична ретинопатія	970
4.2. Діабетична хвороба нирок	971
4.3. Діабетична нейропатія	975
4.4. Синдром діабетичної стопи	979
5. Ожиріння	982

14. Хвороби нирок і сечовивідних шляхів

1. Гостре пошкодження нирок	991
2. Окремі форми гострого пошкодження нирок	997
2.1. Контраст-індукована нефропатія	997
2.2. Гостра фосфатна нефропатія	998
2.3. Гостре пошкодження нирок при рабдоміолізі	998
2.4. Гостре пошкодження нирок, пов'язане з вагітністю та пологами	999
3. Хронічна хвороба нирок	1000
4. Вибрані ускладнення хронічної хвороби нирок	1007
4.1. Анемія при хронічній хворобі нирок	1007
4.2. Білково-енергетична недостатність при хронічній хворобі нирок	1008
4.3. Мінеральні та кісткові розлади при хронічній хворобі нирок	1010
4.4. Артеріальна гіпертензія при хронічній хворобі нирок	1011
4.5. Захворювання серця і судин при хронічній хворобі нирок	1013
5. Хвороби ниркових клубочків	1016
5.1. Клубочкові захворювання нирок — загальні відомості	1016
5.2. Гострий гломерулонефрит (післяінфекційний, проліферативний внутрішньокапілярний)	1020
5.3. Швидкопрогресуючий гломерулонефрит (проліферативний екстракапілярний гломерулонефрит)	1021
5.4. Мезангіальний гломерулонефрит	1023
5.4.1. Мезангіальний гломерулонефрит — загальна інформація	1023
5.4.2. ІgA-нефропатія (первинна)	1023
5.4.3. ІgM-нефропатія (первинна)	1024
5.5. Мембранопроліферативне ураження ниркових клубочків (мезангіокапілярний гломерулонефрит)	1024
5.6. Хвороба мінімальних змін (субмікроскопічний гломерулонефрит)	1026
5.7. Фокально-сегментарний гломерулосклероз	1027
5.8. Мембранозна нефропатія	1028
5.9. Генетично детерміновані гломерулопатії	1030
5.9.1. Синдром Альпорта	1030
5.9.2. Нефропатія тонких базальних мембран	1030
5.9.3. Хвороба Фабрі	1030
5.10. Нефротичний синдром	1031
6. Тубулоінтерстиціальний нефрит	1033
6.1. Тубулоінтерстиціальний нефрит — загальні відомості	1033
6.2. Гострий тубулоінтерстиціальний нефрит (ГТІН)	1034
6.3. Хронічний тубулоінтерстиціальний нефрит (ХТІН)	1035
7. Тубулопатії	1038

7.1. Тубулопатії — загальна інформація	1038
7.2. Ниркова глюкозурія	1038
7.3. Ниркові тубулярні ацидози	1039
7.3.1. Проксимальний нирковий тубулярний ацидоз	1039
7.3.2. Дистальні ниркові тубулярні ацидоз (НТА)	1039
7.3.3. Нирковий тубулярний ацидоз 4-го типу	1040
7.4. Цистинурія	1040
7.5. Сімейний гіпофосфатемічний рахіт	1041
7.6. Синдром Гітельмана	1041
7.7. Синдром Барттера	1041
7.8. Нирковий нецукровий діабет	1042
7.9. Синдром Фанконі	1042
8. Нефролітіаз	1043
9. Обструктивна нефропатія	1048
10. Інфекції сечовивідних шляхів	1049
10.1. Інфекції сечовивідних шляхів — загальна інформація	1049
10.2. Безсимптомна бактеріурія	1053
10.3. Неускладнений цистит	1054
10.4. Рецидивуючий цистит у жінок	1055
10.5. Неускладнений гострий пієлонефрит	1056
10.6. Ускладнені інфекції сечовивідних шляхів	1057
10.7. Уретрит	1057
10.8. Туберкульоз сечової системи	1058
10.9. Інфікування сечовивідних шляхів дріжджоподібними грибками (кандидурія)	1058
10.10. Небактеріальний цистит	1059
10.11. Ускладнення інфекцій сечовивідних шляхів	1059
10.11.1. Абсцеси нирок та пієлонефроз	1059
10.11.2. Гангренозний пієлонефрит	1059
10.11.3. Некротичний папіліт	1060
10.11.4. Хронічний пієлонефрит	1060
10.11.5. Ксантогранулематозний пієлонефрит	1060
10.11.6. Гострий простатит	1060
10.11.7. Гострий епідидиміт	1061
11. Кісти нирок	1061
11.1. Кісти нирок — загальна інформація	1061
11.2. Прості кісти нирок	1061
11.3. Полікістозна хвороба нирок	1061
11.4. Набута кістозна хвороба нирок	1062
11.5. Полікістозна дисплазія нирок	1063
11.6. Нефронофтиз	1063
11.7. Медулярна губчаста нирка (хвороба Каччі-Річчі)	1063
12. Новоутворення сечової системи	1064
12.1. Нирково-клітинна карцинома	1064
12.2. Рак ниркової миски і сечоводу	1065
12.3. Рак сечового міхура	1065
12.4. Рак уретри	1066
13. Вроджені вади сечовивідної системи	1066
13.1. Вроджені вади нирок	1066

13.2. Вроджені вади сечовивідних шляхів — загальні відомості	1068
13.3. Дефекти сечоводу.	1069
13.4. Вади сечового міхура	1069
13.5. Вади уретри.	1070
13.6. Міхурово-сечовідний рефлюкс.	1070

15. Хвороби кровотворних органів

1. Анемії	1072
1.1. Гостра постгеморагічна анемія	1072
1.2. Залізодефіцитна анемія	1073
1.3. Анемія хронічних захворювань	1084
1.4. В ₁₂ -дефіцитна анемія	1085
1.5. Фоліодефіцитна анемія	1087
1.6. Гемолітичні анемії	1088
1.7. Апластична анемія (АА)	1092
1.8. Парціальна червоноклітинна аплазія (ПЧКА)	1094
1.9. Сидеробластна анемія.	1094
2. Гострі мієлобластні лейкози (ГМЛ).	1094
3. Гострі лімфобластні лейкози (ГЛЛ)	1098
4. Мієлодиспластичні синдроми (новоутворення) (МДС)	1101
5. Хронічний мієлоїдний лейкоз (ХМЛ).	1104
6. Справжня поліцитемія (СП)	1107
7. Есенціальна тромбоцитемія (ЕТ)	1111
8. Первинний мієлофіброз	1114
9. Гіпереозинофільні синдроми	1117
10. Мастоцитоз.	1119
11. Хронічний мієломоноцитарний лейкоз (ХММЛ).	1121
12. Хронічний лімфоцитарний лейкоз (ХЛЛ)	1123
13. Неходжкінські лімфоми.	1127
13.1. MALT-лімфома шлунка	1131
14. Лімфома Ходжкіна.	1133
15. Моноклональні гаммапатії	1135
15.1. Моноклональні гаммапатії — загальна інформація	1135
15.2. Моноклональна гаммапатія невизначеного значення	1135
15.3. Множинна мієлома	1136
16. Гемофагоцитарний лімфогістіоцитоз (гемофагоцитарний синдром)	1140
17. Імунодефіцити	1142
17.1. Імунодефіцити — загальна інформація.	1142
17.2. Селективний дефіцит IgA.	1147
17.3. Загальний варіабельний імунодефіцит.	1148
17.4. Захворювання імунної дисрегуляції	1150
17.5. Вроджені нейтропенії	1151
17.6. Аутозапальні синдроми	1151
17.7. Аспленія або гіпоспленізм	1152
18. Геморагічні діатези, пов'язані з порушеннями судинної стінки (вазопатії)	1153

19. Геморагічні діатези з порушенням тромбоцитарної ланки гемостазу — загальна інформація	1154
20. Тромбоцитопенії, спричинені зниженою продукцією тромбоцитів	1155
21. Імунна тромбоцитопенія	1156
22. Тромбоцитопенія вагітних	1158
23. Хвороба фон Віллебранда (ХФВ)	1159
24. Вроджені геморагічні діатези, обумовлені порушенням плазмової ланки гемостазу (вроджені коагулопатії)	1161
24.1. Гемофілія А та гемофілія В	1161
25. Набуті геморагічні діатези, обумовлені порушенням плазмової ланки гемостазу — загальна інформація	1164
26. Порушення гемостазу при хворобах печінки	1165
27. Синдром дисемінованого внутрішньосудинного згортання (ДВЗ)	1167
28. Набута гемофілія А	1169
29. Тромботичні мікроангіопатії	1171
29.1. Тромботична тромбоцитопенічна пурпура	1171
29.2. Гемолітико-уремічний синдром	1173
30. Вакциноіндукована імунна тромботична тромбоцитопенія	1174
31. Тромбофілії	1176
32. Метгемоглобінемія	1179

16. Ревматичні хвороби

1. Ревматоїдний артрит	1180
2. Хвороба Стілла	1193
3. Системний червоний вовчак	1195
4. Антифосфоліпідний синдром	1206
5. Системна склеродермія	1209
6. Поліміозит і дерматомиозит	1215
7. Змішане захворювання сполучної тканини і оверлеп-синдроми	1220
8. Васкуліти	1224
8.1. Вузликовий поліартеріїт	1224
8.2. Мікроскопічний поліангіїт	1226
8.3. Гранулематозний поліангіїт	1227
8.4. Еозинофільний гранулематоз із поліангіїтом	1231
8.5. Хвороба пов'язана з антитілами до базальної мембрани	1233
8.6. Кріоглобулінемічний васкуліт	1234
8.7. ІgA-асоційований васкуліт	1234
8.8. Васкуліт при хворобі Бехчета	1235
8.9. Лейкоцитокластичний васкуліт шкіри	1236
9. Ревматична поліміалгія	1237
10. Синдром Шегрена	1238
11. Спондилоартропатії	1241
11.1. Анкілозуючий спондилоартрит	1241
11.2. Псоріатичний артрит	1247
11.3. Реактивний артрит	1251
11.4. Артрит при неспецифічних запальних захворюваннях кишківника	1254

12. Остеоартрит	1256
13. Інфекційний (септичний) артрит	1261
14. Подагра	1264
15. Хвороба відкладення пірофосфату кальцію	1271
16. Остеопороз	1275
17. Остеомаляція	1279
18. Хвороба Педжета	1281
19. Асептичний остеонекроз	1283
20. Фіброміалгія	1284
21. Комплексний регіонарний больовий синдром	1287
22. Компресійні (тунельні) нейропатії периферичних нервів	1289
22.1. Компресійні нейропатії верхньої кінцівки	1290
22.2. Синдром компресії переднього шкірного нерва	1291
22.3. Компресійні нейропатії нижньої кінцівки	1291
23. Больові синдроми хребта	1292
24. Амілоїдоз	1297
25. Вузливата еритема	1298
26. Запалення жирової тканини (паннікуліт)	1299

17. Алергічні захворювання

1. Анафілаксія та анафілактичний шок	1301
2. Сироваткова хвороба	1308
3. Алергічний риніт	1310
4. Кропив'янка	1315
5. Ангіоневротичний набряк	1320

18. Інфекційні хвороби

1. Вірусні захворювання	1326
1.1. Аденовірусні інфекції	⊗
1.2. Вірусні геморагічні лихоманки	⊗
1.2.1. Вірусні геморагічні лихоманки — загальні відомості	⊗
1.2.2. Денге	⊗
1.2.3. Інфекція, викликана вірусом геморагічної лихоманки Ебола	⊗
1.2.4. Жовта гарячка	⊗
1.3. ВПЛ-інфекція	⊗
1.4. Герпесвірусні інфекції	1326
1.4.1. Вітряна віспа	1326
1.4.2. Інфекція, викликана вірусом Епштейна-Барр (ВЕБ)	⊗
1.4.2.1. Інфекційний мононуклеоз	⊗
1.4.3. HHV-8-інфекція	⊗
1.4.4. Інфекції, викликані HHV-6 і HHV-7	⊗
1.4.5. Інфекція, викликана вірусом простого герпесу (HSV-1, HSV-2)	⊗
1.4.6. Оперізуєчий герпес	1329
1.4.7. Цитомегаловірусна (ЦМВ) інфекція	⊗
1.5. Грип	1332

1.6. HTLV-інфекція	⊕
1.7. Застуда	1339
1.8. Зіка	⊕
1.9. Інфекція, викликана вірусом Західного Нілу	⊕
1.10. Інфікування вірусами Коксакі	⊕
1.11. Кір	1341
1.12. Кліщовий енцефаліт (центральноевропейський)	1344
1.13. Коронавірусні інфекції	⊕
1.13.1. COVID-19	⊕
1.13.2. MERS (Близькосхідний респіраторний синдром)	⊕
1.14. Краснуха	⊕
1.15. Лихоманка чикунгунья	⊕
1.16. Поксвірусні інфекції	⊕
1.16.1. Контагіозний молюск	⊕
1.16.2. Коров'яча віспа	⊕
1.16.3. Мавпяча віспа	⊕
1.16.4. Віспа овець	⊕
1.17. Поліомавірусні інфекції	⊕
1.17.1. JCV-інфекції	⊕
1.17.2. ВКВ-інфекції	⊕
1.18. Свинка (епідемічний паротит)	⊕
1.19. Сказ	1345
1.20. Хвороби, викликані парвовірусом B19	⊕
1.21. Японський енцефаліт	⊕
2. Вибрані бактеріальні хвороби.	1349
2.1. Актиномікоз	⊕
2.2. Бактеріальні захворювання, що передаються статевим шляхом	1349
2.2.1. Сифіліс	1349
2.2.2. Гонорея	⊕
2.2.3. Хламідійна інфекція, що передається статевим шляхом	1355
2.2.4. Венерична гранульома паху	⊕
2.3. Бартонельози	⊕
2.3.1. Бацилярний ангіоматоз	⊕
2.3.2. Хвороба Карріона	⊕
2.3.3. Хвороба котячих подряпин	⊕
2.3.4. Волинська лихоманка	⊕
2.3.5. Печінкова пурпура	⊕
2.4. Бруцельоз	1358
2.5. Еризипелюїд	⊕
2.6. Єрсиніоз кишковий	⊕
2.7. Інфекції вібріонами	⊕
2.7.1. Інфекція <i>Vibrio cholerae</i> (холера)	⊕
2.7.2. Інфікування <i>Vibrio parahaemolyticus</i>	⊕
2.7.3. Інфекція <i>Vibrio vulnificus</i>	⊕
2.8. Інфекції <i>Clostridium</i>	1363
2.8.1. Ботулізм (отруєння ботулінічним токсином, отруєння ковбасною отрутою)	1363
2.8.2. Правець	1366
2.8.3. Газова гангрена	⊕

2.9. Інфекції рикетсіями та іншими внутрішньоклітинними бактеріями	
2.9.1. Анаплазмоз	
2.9.2. Висипний тиф	
2.9.2.1. Ендемічний черевний тиф	
2.9.2.2. Епідемічний мишачий тиф	
2.9.2.3. Епідемічний черевний тиф (хвороба Брілла-Цінссера)	
2.9.3. Ерліхіоз (моноцитарний ерліхіоз людини)	
2.9.4. Плямисті лихоманки	
2.9.4.1. Африканська кліщова лихоманка	
2.9.4.2. Далекосхідна плямиста лихоманка	
2.9.4.3. Плямиста лихоманка острова Фліндерс	
2.9.4.4. Плямиста лихоманка Скелястих Гір	
2.9.4.5. Плямиста лихоманка, що передається блохами	
2.9.4.6. Середземноморська плямиста лихоманка	
2.9.4.7. Японська плямиста лихоманка	
2.9.5. Везикульозний рикетсіоз	
2.9.6. Інфекція <i>Rickettsia parkei</i>	
2.10. Ку-лихоманка	
2.11. Лихоманка від укусу щура	
2.12. Меліоїдоз	
2.13. Некротизуючий фасциїт	
2.14. Нокардіоз	
2.15. Пастерельоз	
2.16. Проказа	
2.17. Сап	
2.18. Сибірка	
2.19. Спірохетні інфекції	1369
2.19.1. Зараження спірохетами — загальні відомості	
2.19.2. Лайм бореліоз	1369
2.19.3. Кліщовий тиф	
2.19.4. Черевний тиф, що передається вошами	
2.19.5. Ендемічні спірохети (бежель, пінта, малина)	
2.19.6. Лептоспіроз	
2.20. Стафілококові інфекції	
2.21. Стрептококові інфекції	
2.21.1. Скарлатина	
2.21.2. Бешиха	
2.22. Туляремія	
2.23. Черевний тиф (кишкова лихоманка, тифозний синдром)	
3. Грибкові захворювання	1373
3.1. Мікози шкіри, нігтів і слизових оболонок	
3.1.1. Дерматофітози	
3.1.2. Кандидоз (молочниця, кандидіаз) поверхневий	
3.1.3. Висівкоподібний (різнокольоровий) лишай	
3.1.4. Споротрихоз	
3.2. Системні мікози	1373
3.2.1. Гістоплазмоз	

3.2.2. Системний кандидоз	1373
3.2.3. Криптококоз (торульоз, європейський кандидоз)	🌐
3.2.4. Мукормікоз (зигомікоз)	🌐
4. Паразитарні хвороби	🌐
4.1. Протозойні хвороби	🌐
4.1.1. Амебіаз	🌐
4.1.2. Амебний кератит	🌐
4.1.3. Американський трипаносомоз (південноамериканський трипаносомоз, хвороба Шагаса)	🌐
4.1.4. Африканський трипаносомоз (сонна хвороба)	🌐
4.1.5. Бабезіоз	🌐
4.1.6. Балантидіаз	🌐
4.1.7. Бластистоз	🌐
4.1.8. Лямбліоз	🌐
4.1.9. Лейшманіоз	🌐
4.1.10. Малярія	🌐
4.1.11. Саркоцистоз	🌐
4.1.12. Токсоплазмоз	🌐
4.1.13. Трихомонадна вагінальна інфекція	🌐
4.2. Гельмінтози	🌐
4.2.1. Анізакідоз	🌐
4.2.2. Аскаридоз	🌐
4.2.2. Однокамерний ехінококоз	🌐
4.2.3. Багатокамерний ехінококоз (альвеококоз)	🌐
4.2.4. Дирофіларіоз	🌐
4.2.5. Фасціольоз	🌐
4.2.6. Філяріїдози	🌐
4.2.8. Ентеробіоз	🌐
4.2.9. Парагонімоз	🌐
4.2.10. Шистосомоз	🌐
4.2.11. Теніази	🌐
4.2.12. Анкілостоматидоз	🌐
4.2.13. Токсокароз	🌐
4.2.14. Трихоцефальоз (волосоголовця)	🌐
4.2.15. Цистицеркоз	🌐
4.2.16. Стронгілоїдоз	🌐
4.2.17. Трихінельоз	🌐
4.2.18. Церкаріозний дерматит	🌐
4.2.19. Синдром «мігруючої личинки»	🌐
4.3. Ектопаразитарні інфекції	🌐
4.3.1. Міаз	🌐
4.3.2. Демодекоз	🌐
4.3.3. Короста	🌐
4.3.4. Педикульоз	🌐
5. Нейроінфекції	1378
5.1. Менінгіт	1378
5.2. Енцефаліт	1384
5.3. Мієліт	🌐
5.4. Обмежені форми нейроінфекції	🌐

5.4.1. Субдуральна емпієма	⊕
5.4.2. Абсцес мозку	⊕
6. Інфекції у осіб з імунodefіцитом	⊕
7. СНІД	1387
8. Інфекції, що пов'язані із внутрішньосудинним катетером	1392
9. Сепсис та септичний шок	1394
10. Тактика дій після експозиції до вірусної інфекції, що передається гематогенним шляхом	1402
11. Імунопрофілактика інфекційних хвороб у дорослих	1406
11.1. Імунопрофілактика інфекційних хвороб у дорослих — загальна інформація	1406
11.2. Вакцини проти вірусних захворювань	1411
11.2.1. COVID-19	1411
11.2.2. Грип	1412
11.2.3. Японський енцефаліт	⊕
11.2.4. Мрох (раніше мавпяча віспа)	1414
11.2.5. Поліомієліт	1414
11.2.6. Кліщовий енцефаліт	1415
11.2.7. Кір, епідемічний паротит та краснуха	1415
11.2.8. Вітряна віспа	1416
11.2.9. Оперізуєчий герпес	1417
11.2.10. Вірус папіломи людини (ВПЛ [HPV])	1417
11.2.11. Сказ	1418
11.2.12. Вірусний гепатит типу А	1418
11.2.13. Вірусний гепатит типу В	1419
11.2.14. Жовта гарячка	⊕
11.3. Вакцини проти бактеріальних захворювань	1421
11.3.1. Дифтерія та правець	1421
11.3.2. Холера	⊕
11.3.3. Черевний тиф	⊕
11.3.4. Кашлюк	1421
11.3.5. Менінгококи	1422
11.3.6. Пневмококи	1422
11.4. Вакцинація окремих груп людей	1423
11.4.1. Вакцинація перед поїздкою за кордон	1423
11.4.2. Вакцинація осіб з імунodefіцитом	1423
11.4.3. Вакцинація людей з порушеннями згортання крові	1428
11.4.4. Вакцинація та застосування протимікробних препаратів	1429
12. Профілактика інфекцій у медичного персоналу	1429
13. Неспецифічні методи захисту від комах і кліщів	1437
14. Антимікробні лікарські засоби	1438
14.1. Антибактеріальні ЛЗ	1438
14.2. Протівірусні ЛЗ	1444
14.3. Протигрибкові ЛЗ	1445
14.4. Антипаразитарні ЛЗ	1446
14.4.1. Протитуберкульозні ЛЗ	1446
14.4.2. ЛЗ проти плоских червів і нематод	1447
14.4.3. ЛЗ проти ектопаразитів	1447

19. Водно-електролітні та кислотно-лужні порушення

1. Порушення водно-електролітного обміну	1448
1.1. Види зневоднення	1448
1.1.1. Ізотонічне зневоднення	1448
1.1.2. Гіпертонічне зневоднення	1448
1.1.3. Гіпотонічне зневоднення	1449
1.2. Види гіпергідратації	1449
1.2.1. Ізотонічна гіпергідратація	1449
1.2.2. Гіпертонічна гіпергідратація	1450
1.2.3. Гіпотонічна гіпергідратація (водне отруєння)	1450
1.3. Порушення обміну натрію	1450
1.3.1. Гіпонатріємія	1451
1.3.2. Гіпернатріємія	1457
1.4. Порушення обміну калію	1458
1.4.1. Гіпокаліємія	1459
1.4.2. Гіперкаліємія	1460
1.5. Порушення обміну магнію	1462
1.5.1. Гіпомагніємія	1462
1.5.2. Гіпермагніємія	1463
1.6. Порушення обміну кальцію	1464
1.6.1. Гіпокальціємія	1464
1.6.2. Гіперкальціємія	1466
1.7. Порушення обміну фосфору	1467
1.7.1. Гіпофосфатемія	1468
1.7.2. Гіперфосфатемія	1469
2. Порушення кислотно-лужної рівноваги	1469
2.1. Метаболічний ацидоз	1472
2.2. Дихальний ацидоз	1473
2.3. Метаболічний алкалоз	1473
2.4. Дихальний алкалоз	1474

20. Отруєння

1. Загальні відомості	1475
1.1. Етіологія симптомів, які найчастіше виникають при гострих отруєннях	1475
2. Спирти	1477
2.1. Етиловий спирт (етанол)	1477
2.2. Метиловий спирт (метанол)	1477
2.3. Етиленгліколь	1478
3. Бензодіазепіни	1479
4. Ціаніди та синильна кислота	1480
5. Дигоксин	1481
6. Отруйні гриби	1482
6.1. Бліда поганка	1482
6.2. Павутинник оранжево-червоний отруйний	1484
6.3. Строчок звичайний	1485

7.	Психоактивні речовини	1485
7.1.	Амфетаміни	1485
7.2.	«Легальні наркотики»	1486
7.3.	Фенциклідин і кетамін	1487
7.4.	Кокаїн	1488
7.5.	ЛСД	1489
7.6.	Марихуана і гашиш (природні канабіноїди)	1490
7.7.	Опіоїди	1491
8.	Парацетамол	1492
9.	Окс вуглецю (чадний газ)	1494
10.	Антихолінергічний синдром (гострий)	1495
11.	Холінергічний синдром (гострий)	1496
12.	Серотоніновий синдром (серотонінергічний)	1497
13.	Симпатикоміметичний синдром	1498
14.	Алкогольний абстинентний синдром	1498
15.	Абстинентний синдром при відміні снодійних або заспокійливих препаратів	1502
16.	Гострий синдром відміни опіоїдів	1504

21. Психічні розлади

1.	Оцінка психічного стану	1506
2.	Суїцидальні тенденції	⊗
3.	Депресивні розлади	1507
4.	Пацієнт з небезпечною поведінкою	⊗
4.1.	Соматогенне маячення (делірій)	⊗
4.2.	Інші типи небезпечної поведінки (крім делірію)	⊗
5.	Патологічна тривога і страх	⊗
6.	Психіатрична госпіталізація і засоби фізичного обмеження	⊗
6.1.	Правові основи	⊗
6.2.	Направлення пацієнта на психіатричну консультацію чи до психіатричної лікарні	⊗
6.3.	Застосування засобів фізичного обмеження та ізоляції	⊗
7.	Примусова психіатрична госпіталізація пацієнта	⊗

22. Онкологія та паліативний догляд

1.	Біль у онкологічного хворого	1511
2.	Ускладнення протипухлинного лікування	1522
2.1.	Екстравазація цитостатиків	1522
2.2.	Нудота і блювання	1524
2.3.	Запалення шкіри, що виникає внаслідок використання ліків анти-EGFR	1526
2.4.	Запалення шкіри і слизових оболонок після опромінення	1526
2.4.1.	Запалення шкіри після променевої терапії	1526
2.4.2.	Запалення слизової оболонки порожнини рота після опромінення	1528
2.4.3.	Запалення стравоходу після опромінення	1528

2.4.4. Запалення слизової оболонки кишківника	1529
2.5. Фебрильна нейтропенія	1529
2.6. Синдром лізису пухлини	1534
3. Агонія	1535
4. Смерть	🌐
4.1. Встановлення факту смерті	🌐
4.2. Констатація смерті	🌐
4.3. Повідомлення про смерть внаслідок інфекційного захворювання	🌐
4.4. Патологоанатомічний розтин	🌐

23. Перша допомога при травмах та інших невідкладних станах

1. Загальні принципи надання першої допомоги при невідкладних станах.	1538
2. Втрата свідомості	1539
2.1. Синкопе	1540
2.2. Кома	1545
3. Удавлення	🌐
4. Рана та посттравматична кровотеча	1547
5. Проникаюча рана грудної клітки	1548
6. Переломи кінцівок	1549
7. Травматична ампутація.	1550
8. Травма голови	1551
9. Падіння з висоти	1554
10. Придавлення важким предметом	1554
11. Дорожньо-транспортна пригода	🌐
12. Пожежа	🌐
13. Масовий нещасний випадок (з великою кількістю потерпілих)	1555
14. Утоплення.	1557
15. Випадки при зануреннях з аквалангом	1557
16. Гіпотермія.	1558
17. Відмороження	1560
18. Гіпертермія.	1561
19. Опіки	🌐
19.1. Опіки шкіри	🌐
19.2. Опіки дихальних шляхів	🌐
19.3. Опіки стравоходу	🌐
20. Ураження електричним струмом	1563
21. Ураження блискавкою.	1563
22. Укуси та ужалення	1564
22.1. Укуси собаки, kota та інших тварин	1564
22.2. Укуси гадюки звичайної	1564
22.3. Ужалення комахами	1565
23. Кровотеча з носа	1567
24. Стороннє тіло в носовій порожнині	1568
25. Стороннє тіло в зовнішньому слуховому проході	1570
26. Травми очей.	1571
26.1. Стороннє тіло в оці	1571

26.2. Опіки очного яблука	1572
26.3. Закриті травми очного яблука (контузії)	1574
26.4. Ерозія (непроникна рана) рогівки	1575
26.5. Рана кон'юнктиви	1575
26.6. Відкриті травми очного яблука	1576
26.7. Рани повік	1576

24. Діагностичні та лікувальні маніпуляції

1. Ін'єкції ЛЗ та інших засобів.	1577
1.1. Внутрішньом'язові ін'єкції.	1577
1.2. Підшкірні ін'єкції	1577
1.3. Внутрішньовенні ін'єкції	1578
2. Підготовка операційного поля для різних дрібних маніпуляцій	1579
3. Місцева інфільтраційна анестезія	1579
4. Сedaція та короткотривала внутрішньовенна загальна анестезія ...	1580
5. Пункція і катетеризація кровоносних судин	1581
5.1. Забір периферичної венозної крові	1581
5.2. Катетеризація периферичних вен	1582
5.3. Забір крові для газометрії.	1584
5.3.1. Забір артеріальної крові	1584
5.3.2. Забір артеріалізованої капілярної крові.	1585
6. Внутрішньокісткова канюляція	1585
7. Підшкірні інфузії (гіподермокліз)	1587
8. Пункція плевральної порожнини (торакоцентез)	1588
9. Дренування плевральної порожнини.	1590
10. Пункція перикарду (перикардіоцентез)	1592
11. Пункція черевної порожнини (лапароцентез).	1593
12. Пункція суглобової порожнини (артроцентез)	1594
13. Люмбальна (спинномозкова) пункція	1595
14. Катетеризація сечового міхура	1597
15. Введення шлункового зонда	1598
16. Промивання шлунка	1599
17. Дефібриляція серця.	1600
18. Електрична кардіоверсія.	1600
19. Інструментальне забезпечення прохідності дихальних шляхів	1601
19.1. Ендотрахеальна інтубація	1601
19.2. Введення рото-горлової трубки.	1605
19.3. Введення носо-глоткового повітроводу	1605
19.4. Введення надгортанних пристроїв	1605
19.4.1. Встановлення ларингеальної маски	1606
19.4.2. Введення ларингеальної трубки	1608
19.5. Транскутанна конікотомія (крікотиреотомія)	1608
20. Постуральний дренаж бронхів.	1609
21. Оксигенотерапія	1613
22. Внутрішньовенна інфузійна терапія	1617
23. Переливання крові, її компонентів і препаратів крові	1623
23.1. Цільна консервована кров (ЦКК)	1627

23.2. Еритроцитарні маси	1628
23.2.1. Еритроцитарна маса (ЕМ)	1628
23.2.2. Еритромаза, збіднена лейкоцитами (ЕМЗЛ)	1628
23.2.3. Відмиті еритроцити (ВЕ)	1629
23.3. Тромбоцитарні маси (ТМ)	1629
23.3.1. Тромбоцитарна маса, збіднена лейкоцитами (ТМЗЛ)	1629
23.3.2. Відмиті тромбоцити	1631
23.3.3. Відновлені тромбоцити	1631
23.3.4. Резистентність до переливання ТМ	1631
23.4. Концентрат гранулоцитів (КГ)	1631
23.5. Опромінені компоненти крові	1632
23.6. Плазма і білки плазми	1632
23.6.1. Свіжозаморожена плазма (СЗП)	1632
23.6.2. Кріопреципітат	1633
23.6.3. Альбумін	1633
23.6.4. Імуноглобуліни	1634
23.7. Менеджмент хворих, які відмовляються від переливання компонентів крові	1634
24. Біопсія кісткового мозку	1635
25. Черезшкірна біопсія плеври	1637
26. Черезшкірна біопсія легені	1637
27. Біопсія нирки	1638
28. Черезшкірна біопсія печінки	1639
29. Деконтамінація поверхні тіла	1640
30. Взяття мазка з носоглотки	1640
31. Забір мазків із глотки та носа	1642

25. Функціональні дослідження

1. Електрокардіографія	1643
1.1. Стандартна електрокардіографія	1643
1.2. Електрокардіографічна навантажувальна проба	1649
1.3. Холтерівське моніторування ЕКГ	1652
2. Вимірювання артеріального тиску	1653
2.1. Клінічне (стандартне) вимірювання артеріального тиску	1653
2.2. Самостійне вимірювання артеріального тиску	1654
2.3. Автоматичне моніторування артеріального тиску (АМАТ)	1654
3. Пульсоксиметрія	1654
4. Функціональні дослідження дихальної системи	1655
4.1. Базисна спірометрія	1655
4.2. Спірометрична проба з бронхолітиком	1659
4.3. Спірометрична провокаційна проба	1661
4.4. Вимірювання пікової швидкості видиху (ПШВ)	1662
4.5. Плетизмографія	1662
4.6. Дослідження трансфер-фактора для оксиду вуглецю (TL _{CO})	1663
4.7. Кардіореспіраторна навантажувальна проба	1664
4.8. Тест з 6-хвилинною ходьбою	1664
4.9. Ступінчастий тест човникової ходьби (шатл-тест)	1665

26. Ендоскопічні дослідження

1. Бронхоскопія	1666
2. Ендоскопія шлунково-кишкового тракту.	1667
2.1. Панендоскопія верхнього відділу шлунково-кишкового тракту (езофагогастродуоденоскопія)	1667
2.2. Ендоскопічна ретроградна холангіопанкреатографія (ЕРХПГ)	1669
2.3. Ендоскопія товстого кишківника (ректоскопія, ректороманоскопія, колоноскопія).	1672
2.4. Ендоскопія тонкого кишківника	1678

27. Лабораторні дослідження

1. Дослідження біохімічні, гематологічні та коагулологічні.	1681
2. Загальний аналіз сечі	1702
3. Дослідження плевральної рідини.	1703
4. Дослідження перикардіальної рідини	1704
5. Дослідження рідини черевної порожнини (асцитичної).	1705
6. Дослідження синовіальної рідини	1706
7. Загальне дослідження спинномозкової рідини.	1706
8. Дослідження калу на наявність прихованої крові	1707

28. Мікробіологічна діагностика

1. Діагностика бактеріальних інфекцій	1709
1.1. Діагностика інфікувань атиповими бактеріями	1714
1.2. Діагностика туберкульозу та мікобактеріальної інфекції	1716
1.3. Діагностика інфекції, викликаной <i>Helicobacter pylori</i>	1717
2. Діагностика вірусних інфекцій	1720
3. Діагностика грибкових інфекцій	1721
3.1. Діагностика інфікування <i>Pneumocystis jirovecii</i> (раніше <i>P. carinii</i>)	1726
4. Діагностика паразитарних інфекцій	1726